

**PEP
PRIETO**

**ÀLEX
SANTALÓ**

Columna

TOT MARVEL

PEP PRIETO
ÀLEX SANTALÓ

Primera edició: novembre del 2023
© Pep Prieto, 2023
© Àlex Santaló, 2023
© del pròleg: Cels Piñol, 2023
Il·lustracions de l'interior i maquetació d'Àlex Santaló
© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U.
Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona
ISBN: 978-84-664-3121-7
Dipòsit legal: B. 17.550-2023
Fotocomposició: AuraDigit
Imprès a Catalunya - *Printed in Catalonia*

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Pròleg	14
Introducció	16
Preunivers Marvel	18

Un Nou Univers

Blade	30
X-Men	32
Spider-Man	34
Blade II	36
X2	38
Daredevil	40
Hulk	42
The Punisher	44
Spider-Man 2	46
Blade Trinity	48
Fantastic Four	50
Elektra	52
X-Men: The Last Stand	54
Spider-Man 3	56
Fantastic Four: Rise of the Silver Surfer	58
Ghost Rider	60
Punisher: War Zone	62
X-Men Origins: Wolverine	64
X-Men: First Class	66
Ghost Rider: Spirit of Vengeance	68
The Amazing Spider-Man	70
The Wolverine	72
X-Men: Days of Future Past	74
The Amazing Spider-Man 2	76
Fantastic Four	78

X-Men: Apocalypse	80
X-Men: Dark Phoenix	82

Univers Netflix

Daredevil	84
Jessica Jones	86
Luke Cage	88
Iron Fist	90
The Defenders	92
The Punisher	94

UCM FASE 1

Iron Man	98
The Incredible Hulk	100
Captain America: The First Avenger	102
Iron Man 2	104
Thor	106
The Avengers	108

UCM FASE 2

Agents of S.H.I.E.L.D.	110
Iron Man 3	112
Thor: The Dark World	114
Captain America: The Winter Soldier	116
Agent Carter	118
Guardians of the Galaxy	120
Avengers: Age of Ultron	122

UCM FASE 3

Ant-Man	124
Captain America: Civil War	126
Doctor Strange	128
Guardians of the Galaxy Vol. 2	130
Spider-Man: Homecoming	132
Thor: Ragnarok	134
Black Panther	136
Avengers: Infinity War	138
Ant-Man and The Wasp	140
Captain Marvel	142
Avengers: Endgame	144
Spider-Man: Far from Home	146

UCM FASE 4

WandaVision	148
The Falcon and the Winter Soldier	150
Loki	152
What if...?	154
Black Widow	156
Shang-Chi and the Legend of the Ten Rings	158
Eternals	160
Hawkeye	162
Spider-Man: No Way Home	164
Moon Knight	166
Doctor Strange in the Multiverse of Madness	168
Ms. Marvel	170
Thor: Love and Thunder	172
I am Groot / The Guardians of the Galaxy: Holiday Special	174
She-Hulk: Attorney at Law	176

Werewolf by Night	178
Black Panther: Wakanda Forever	180
UCM FASE 5	
Ant-Man and The Wasp: Quantumania	182
Guardians of the Galaxy Vol. 3	184
Secret Invasion	186
Universos paralels	
Big Hero 6	188
Deadpool	190
Logan	192
Legion	194
Inhumans	196
The Gifted	198
Runaways	200
Deadpool 2	202
Cloak & Dagger	204
Spider-Man: Into the Spider-Verse	206
Venom	208
The New Mutants	210
Venom: Let There Be Carnage	212
M.O.D.O.K.	214
Morbius	216
Spider-Man: Across the Spider-Verse	218
Stan Lee	220

MARVEL JA ÉS HISTÒRIA DEL CINEMA

Marvel està fent història del cinema i de la televisió. Pot semblar una afirmació exagerada, però és que en realitat **això que estem veient no havia passat mai**. Ningú havia aconseguit **expandir un univers** d'aquesta manera, fent créixer una narració a partir de diferents pel·lícules i sèries i durant tant de temps. De fet, el conegut com a UCM, l'**Univers Cinematogràfic de Marvel**, no només ha sortit de les sales de cinema i ha fet que les plataformes formin part també de la història, sinó que a més ha assumit el repte d'aconseguir que **els espectadors** de les successives generacions **s'hi enganxin**. Mireu-vos-ho així: les espectadores i els espectadors nascuts el 2008, quan es va estrenar *Iron Man*, ara ja són adolescents i encara poden veure pel·lícules i sèries que provenen d'aquella història.

Marvel ens té **pendents del calendari**, dels anuncis, dels rumors i de les revelacions. Mirar una pel·lícula o una sèrie de Marvel no es limita a la promesa d'un entreteniment. És **un viatge** per referències, insinuacions i dades que ens fan mirar enrere per entendre els esdeveniments, i ens dibuixen el futur de les seves sagues. Si mirem la data de publicació d'alguns còmics, deu ser dels pocs productes culturals que **pot interessar igual avis, pares i nets**. Aquest és el secret del seu èxit. S'ha convertit en una cita ineludible per a tothom, tinguis l'edat que tinguis, t'agradin o no els còmics. Atrau tot ti-

pus de públic i és un tema recurrent a les xarxes socials. Se'n pot parlar bé o malament, però **sempre se'n parla**. Fins i tot aquells que s'hi enfaden continuen mirant la pantalla, segurament perquè saben que el que està passant és únic i, potser, irrepetible.

No totes les pel·lícules i sèries de Marvel tenen la mateixa qualitat, però totes i cadascuna **aporten un granet de sorra** a una gran història que no para de créixer. En aquest llibre ens proposem repassar **els orígens de Marvel** al cinema i la televisió, els primers èxits, també els fracassos i les curiositats. I parlem, per descomptat, del que està oferint l'UCM, **un camí que encara ens ha de donar moltes alegries**.

Si us voleu embarcar en aquesta aventura, trobareu les **sèries i pel·lícules** de l'Univers Cinematogràfic Marvel (UCM) a **Disney+**.

PREUNIVERS MARVEL

Ara ens costa d'imaginar perquè veiem unes quantes pel·lícules o sèries de Marvel a l'any, però els orígens de les seves adaptacions van ser molt peculiars i sovint problemàtics. De fet, hi va haver períodes molt llargs, fins i tot dècades, en què no hi va haver cap producte basat en Marvel. I no és fins ben entrats els anys noranta que s'aconsegueix trencar una llarga ratxa de mala sort i es comença a perfilar un futur prometedor que culmina amb Marvel recuperant els drets dels seus personatges i creant el que s'acabaria coneixent com a UCM.

La primera adaptació oficial d'un personatge de Marvel es remunta al 1944, i resulta que, com avançant-se al que acabaria passant al segle XXI, és una mena d'híbrid entre cinema i televisió. Es tracta de *Captain America*, un serial que es projectava en cinemes com a complement de la pel·lícula d'estrena. Estrenat tres anys després de la creació del personatge, aquest serial de la productora Republic recull les aventures del Capi al llarg de quinze episodis, que sumen un total de quatre hores. El protagonista, aquí Grant Gardner (Dick Purcell) és reclutat pel president dels Estats Units perquè investigui uns misteriosos assassinats, que resulten ser obra del malvat Scarab. Disponible a YouTube, presenta el personatge amb moltes diferències respecte al que coneixem ara, però no deixa de ser curiós que fos justament ell qui obrís el meló de les adaptacions. A la pel·lícula de l'UCM *Captain America: The First Avenger* s'homenatja directament aquest serial, tant a les escenes en què

és utilitzat com un reclam publicitari per a la guerra com en el moment en què apareix brandant una pistola.

El llarg i difícil camí cap a l'UCM

La primera aparició de **Steve Rogers** en pantalla es va produir uns quants anys després, el 1979, als telefilms de la CBS *Captain America* i *Captain America II: Death Too Soon*. Aquí Rogers, interpretat per **Reb Brown**, és un antic oficial de la Marina i dibuixant a qui, després d'un greu accident, se li subministra una substància química experimental que li dona una força sobrehumana. Inspirat pel record del seu pare, que tothom anomenava Capità Amèrica pel seu patriotisme, Steve decideix fer-se un uniforme **basat en els seus propis dibuixos** i combatre les amenaces contra el seu país. A banda d'envellir molt

malament i de tenir uns guions que podrien ser els de qualsevol sèrie policíaca de la seva època, aquesta adaptació del personatge desconcerta per **les seves decisions estètiques**: el seu escut és transparent i porta un casc de moto en què llueix estampades la lletra **A** i les aletes típiques de la seva representació a les vinyetes.

Dèiem que hi va haver etapes en què el cinema i les sèries van **obviar completament** els personatges de Marvel. Doncs bé, des que el Capi va irrompre a les pantalles el 1944 van passar **més de trenta anys** fins que algú es va decidir a adaptar un dels seus còmics. El 1977 es trenca el silenci amb la **sèrie televisiva *The Amazing Spider-Man***, una producció de la cadena CBS que va durar **dues temporades** i catorze episodis. Aquesta sèrie sempre s'ha prestat a confusió, perquè alguns dels capítols dobles es van **estrenar en cinema** al nostre país per aprofitar la tirada comercial del *Superman* de Richard Donner. Filla de l'estètica televisiva dels anys setanta, *The Amazing Spider-Man* parteix de l'origen tradicional del personatge, amb **Peter Parker** rebent la picada d'una aranya radioactiva i fent-se un uniforme per lluitar contra el crim, però les seves aventures s'assemblen més a les de les sèries policíques del seu temps que no a les gestes de l'heroi tal com s'expliquen a les vinyetes. Igualment, **el pas del temps l'ha fet més divertida** del que ho era en el moment de la seva estrena, sobretot per la manera d'introduir les tera-

nyines del protagonista o l'efecte visual del seu sentit aràcnid. El protagonista era **Nicholas Hammond**, que havia estat un dels nens Von Trapp de la pel·lícula *The Sound of Music* i que, el 2019, va ser recuperat per **Quentin Tarantino** com a director d'un episodi pilot a *Once Upon a Time in Hollywood*. Singularment, el de Nicholas Hammond **no va ser l'únic Spider-Man** dels setanta. Marvel va arribar a un acord amb la productora **Toei Animation** (creadora de sèries tan icòniques com *Bola de drac* o *Dr. Slump*, entre moltes d'altres) per tal que durant quatre anys pogués adaptar qualsevol dels seus personatges. I el resultat més conegut es va produir el 1978 amb *Supaidâman*, sèrie de quaranta-un episodis sobre l'home aranya que s'ha acabat tornant de culte

a l'era d'internet perquè acumula **escenes delirants** que són recurrents de veure a les xarxes socials. Spider-Man és en realitat **Takuya Yamashiro**, un motociclista que es converteix en superheroi per plantar cara al temible **Professor Monster**, un tirà vingut de l'espai. Entre les moltes novetats que presenta respecte als còmics, aquí Spider-Man disposa d'un **espectacular cotxe de curses i un gran robot** que resulta decisiu a les seves batalles. Tot plegat pot semblar (i és) **molt eixelebrat**, però és impossible no caure rendit a les seves idees visuals i uns guions que prenen les decisions més esbojarrades en els moments més impensables. A banda, la sèrie, que va gaudir d'una gran popularitat al Japó, va ser **una influència decisiva** en títols posteriors de la mateixa Toei Animation.

Tornant als Estats Units, el primer èxit televisiu real i durador d'un personatge de Marvel és el de la sèrie ***The Incredible Hulk***. Estrenada el 1977 i emesa per la CBS, segueix les desventures del doctor **David Banner**, un científic que, arran d'una sobreexposició als raigs gamma, quan s'enfada es transforma en un monstre verd de força incalculable. Com tantes produccions televisives de la seva època, **té una estructura de road movie**, en què cada episodi es correspon a un cas que requereix la intervenció del protagonista: Banner, que va a la recerca d'una cura per tota la geografia nord-americana, sempre troba algú que necessita ajuda i sempre ha d'acabar tornant-se Hulk, per restablir l'ordre. Si continua sent un producte lloable és perquè el seu creador, **Kenneth Johnson** (que uns

anys després tornaria a causar sensació amb la sèrie V), sap dotar les històries d'**humanitat i sentiment**. Dit d'una altra manera, si el personatge no s'arribés a convertir en Hulk, igualment la sèrie tindria al·licients perquè està **ben escrita** i el protagonista, **Bill Bixby**, era un actor que generava molta empatia. Una menció a part mereix la feina del culturista **Lou Ferrigno**, que resol·lia molt bé la papereta de fer de Hulk amb l'únic efecte visual d'anar **pintat de verd** i portar unes lentilles verdes, i la banda sonora de **Joe Harnell**, una de les millors de la televisió dels setanta. Una bona prova de la bona recepció mundial és que se'n van arribar a fer **cinc temporades** i un total de vuitanta-

dos episodis. El 1988, sis anys després del final de les emissions de la sèrie, el mateix Bixby va voler reprendre el paper a **tres telefilms**, que volien tancar els arcs narratius i apropar-lo a l'**essència dels còmics**. Es tracta de *The Incredible Hulk Returns*, *The Trial of the Incredible Hulk* i *The Death of the Incredible Hulk*, que denoten un notable amor pel personatge i el seu univers, més enllà de les limitacions tècniques pròpies de les pel·lícules pensades per a la televisió d'aquell moment. Bixby centra aquests títols en l'obsessió de Banner per trobar una curació, i tenen un aire més fantàstic i menys costumista que la popular sèrie. A més, hi introdueix dos personatges més de Marvel que encara no havien tret el cap a la pantalla: **Thor**, que apareix a *The Incredible Hulk Returns*, interpretat per **Eric Allan Kramer**, i **Daredevil**, que té un paper molt destacat a *The Trial of the Incredible Hulk*, amb el rostre de Rex Smith. Aquest últim, per cert, és el protagonista d'una sèrie dels vuitanta que havia gaudit d'una certa fama al nostre país, *Street Hawk*.

L'èxit de *The Incredible Hulk* va fer que als anys setanta encara tinguéssim un altre personatge de Marvel a la televisió, però amb **molta menys sort** que el seu col·lega Banner. **Dr. Strange** va ser un projecte del 1978 que aspirava a convertir-se en una sèrie de la mateixa CBS, però la **mala recepció** de l'episodi pilot va fer que no s'arribés a produir mai una temporada sencera. Per tant, ha acabat quedant com **un telefilm força insòlit** que en el fons no és tan terrible: se li nota un cert afany de fidelitat als còmics, i el motiu és que va comptar

amb ni més ni menys que **Stan Lee com a assessor**. De fet, la història que explica és **molt respectuosa** amb els fonaments del personatge, i per això presenta uns quants punts de contacte amb la versió dirigida per **Scott Derrickson** a l'UCM. Resulta que la bruixa **Morgan le Fay** ha elaborat un pla molt sinistre per dominar la nostra realitat i ja ha posseït la jove Cleo per iniciar la seva ofensiva. El **Mag Suprem** i el seu home de confiança, **Wong**, han de convèncer un metge incrèdul, **Stephen Strange (Peter Hooten)**, que té a les seves mans un poder, heretat del seu pare, que pot acabar amb la bruixa. Malgrat que el protagonista no creu en la màgia, acaba acceptant **posar-se sota la tutela del mag** i aprendre a utilitzar les seves habilitats màgiques. Es

pot estar d'acord que **visualment no és cap meravella**, que els efectes especials han quedat molt caducs i que alguns uniformes fan riure, però igualment resulta prou lloable que a finals dels setanta s'intentés adaptar un còmic tan atípic mirant de preservar el seu esperit. El mateix Lee va arribar a dir que era una de les adaptacions de Marvel d'aquells anys de què se sentia més satisfet.

El **1986**, s'estrena la primera pel·lícula **pensada per veure's en un cinema** a partir d'un personatge de Marvel. Però l'escollit no va ser cap dels que es podria haver esperat. **Howard the Duck** ho tenia tot per triomfar: **producció de George Lucas** (el pare de la saga *Star Wars*), un equip tècnic de primer nivell

(encapçalat per **John Barry**, compositor de referència de les pel·lícules de James Bond) i protagonisme «humà» per a **Lea Thompson**, popular en aquell moment per haver interpretat la mare de **Marty McFly** a *Back to the Future*. Però el resultat no només no va convèncer la crítica, que la va destrossar sense miraments, sinó que es va convertir en un dels **fracassos comercials** més sorollosos dels anys vuitanta. El motiu de la primera punxada és que, en realitat, per més que Lucas sigui un fan declarat de les vinyetes de Howard, **no és una bona adaptació del còmic**. Aquí el protagonista, lluny de la irreverència de la seva versió dibuixada, és un extraterrestre que aterra al nostre planeta per accident i es fa amic d'una jove cantant que prova d'ajudar-lo a tornar a casa. Però acaben descobrint que el mateix experiment científic que ha facilitat que Howard vingui al nostre planeta ha permès també l'entrada d'una perillosa **civilització alienígena** que vol dominar-nos. Un dels problemes que té és, justament, que **no saps mai** quin tipus de pel·lícula vol ser, i tan aviat juga a l'**humor desbarrat** i groller com sembla voler ser una superproducció juvenil típica de la seva dècada. Pel que fa a la segona punxada, la seva mala acollida comercial es deu al fet que el gran públic, que no coneixia prou el personatge, **no va sentir curiositat** per un producte que en el fons pretenia arribar a unes audiències més adultes del que aparentava. Malgrat tot, presenta algunes virtuts, com els **impecables efectes visuals** (les escenes d'acció són, majoritàriament, molt competents), les picades d'ullet a la cultura popular (Howard té un pòster

de *Raiders of the Lost Ark* al seu apartament, però canviant **Harrison Ford** per un ànec com ell) i, sobretot, la terrorífica transformació que pateix el doctor Jennings (**Jeffrey Jones**) fins a convertir-se en el dolent de la pel·lícula.

Tres anys després que Howard s'estavellés a les taquilles, Marvel tornava als cinemes. El 1989, va haver-hi una petita **febrada d'adaptacions** de còmics gràcies a l'èxit del *Batman* de **Tim Burton**, però continuava havent-hi recels per invertir grans sumes de diners en un estil de pel·lícula que encara no havia demostrat la viabilitat comercial, especialment quan es tractava de personatges menys coneguts per al gran públic. És segurament per això que **The Punisher**, protagonitzada per **Dolph Lundgren**, és una sèrie B de baix pressupost que aconsegueix arribar a sales per aprofitar una avinentesa, i també perquè qualsevol film amb un justicier sempre ha atret espectadors. No en va a casa nostra es va titular *Vengador*, quan la traducció que hauria fet justícia a les vinyetes era **Castigador**. Sigui com sigui, aquesta pel·lícula de **Mark Goldblatt** (un dels millors muntadors que ha tingut mai el cinema nord-americà) no era el que els fans del personatge esperaven, entre altres motius perquè Marvel no va voler, per exemple, que lluís **la icònica calavera** del seu uniforme. Però, vista en perspectiva, i acceptant les evidents limitacions, s'ha de dir que deu ser **una de les primeres adaptacions cinematogràfiques** d'un còmic de Marvel realment aprofitables. D'acord que es pren algunes llicències respecte a l'origen del protagonista, però se'n **respecta força**

l'essència; és veritat que la trama s'em-bolica innecessàriament, però encerta de ple en el **to aspre, fosc i violent** que requereix Frank Castle. Fins i tot aporta idees de collita pròpia que tenen la seva gràcia, com això que **The Punisher** es mogui pel subsol de la ciutat com si fos una posada al dia dels monstres clàssics. Sense oblidar que Goldblatt i el seu equip fan autèntics jocs malabars amb els recursos que tenen: és un film barat, però aconsegueix que no es noti més del compte. I s'ha de dir que **Dolph Lundgren**, que sempre ha estat millor actor del que s'ha dit, era una molt bona opció per interpretar aquest pare de família turmentat per les ànsies de venjança.

El 1990, s'estrena una pel·lícula, **Captain America**, que és el perfecte exemple d'un dels grans problemes que ha tingut Marvel al llarg dels anys i que encara cueja: **el problema dels seus drets**. Si mirant enrere veiem tant adaptacions de baix nivell és perquè, abans que Marvel fos la poderosa companyia que és ara, va vendre els drets dels seus personatges a diferents productores mitjançant convenis que els feien **perdre el control** de les pel·lícules resultants, fet que, a la llarga, els ha portat a **no poder-hi incloure personatges molt populars a l'UCM**. És un mal, aquest, que finalment s'està corregint. És en aquest context que s'arriba a fer una pel·lícula sobre el **Capi** a l'empara d'una productora com la **Cannon**, que ja estava en caiguda lliure després de regnar als anys vuitanta amb el seu cinema d'acció liderat per noms com **Charles Bronson, Michael Dudikoff o Chuck Norris**. La mateixa Cannon, convé recordar-ho, ja havia aconseguit el 1987 **carregar-se tota soleta una franquícia** amb *Superman IV: The Quest for Peace*. **Captain America** va ser una de les principals víctimes de la decadència de la Cannon, que va tancar l'aixeta dels diners en ple rodatge i la va condemnar a convertir-se en la **típic pel·lícula de videoclub**. Els problemes de producció es noten a la pantalla, però també s'hi reflecteixen els esforços del director **Albert Pyun** per capturar l'esperit del còmic i prendre's seriosament els orígens del personatge. És així fins al punt que la primera mitja hora, en què s'explica la **conversió** de Steve Rogers en un supersoldat i el seu enfrontament amb **Red Skull**, està ben resolta, i a més **l'uniforme i l'escut són francament**

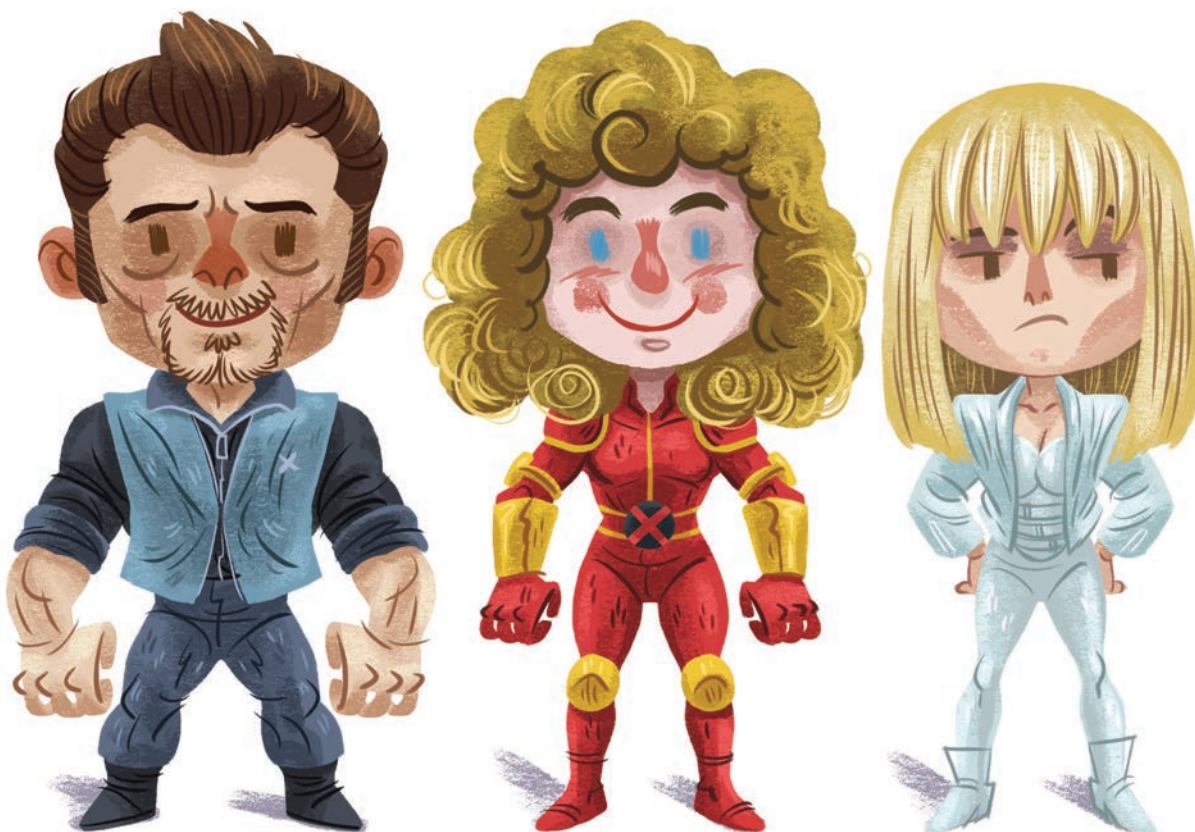
dignes. La cosa comença a fer aigües quan el Capi queda congelat i es desperta als nostres dies, en què la trama es torna **molt mandrosa** i perd emoció. És culpa, també, d'un muntatge molt atropellat i d'un guió que, per culpa de la manca de pressupost, es dedica a resoldre conflictes amb una rapidesa desconcertant. Amb tot, s'ha de reconèixer que les aparicions de l'heroi tenen alguna cosa d'entranyable i que **Scott Paulin** és una gran elecció per interpretar Red Skull. Una dada molt curiosa: l'actor que fa de Steve Rogers, **Matt Salinger**, és fill del llegendari escriptor **J. D. Salinger**.

Si semblava que amb *Captain America* les adaptacions de Marvel havien tocat fons, el 1994 va arribar **The Fantastic Four** per desmentir-ho. Aquest projec-

te es va fer a cuitacorrents perquè el seu productor, **Bernd Eichinger** (el mateix, per cert, de les adaptacions dels anys 2005, 2007 i 2015) **perdia els drets** dels personatges si no es feia la pel·lícula abans d'una data concreta. La mateixa Marvel va voler impedir que veiés la llum. Per això, i perquè es va concebre únicament per poder tornar a fer-la amb més diners en un futur, és tan desconeguda. Però, igualment, **se'n va filtrar una còpia** muntada i es pot veure sencera a **YouTube**. Coproduïda pel llegendari **Roger Corman**, tot un expert a rodar **ràpid i barat**, explica la història de quatre exploradors espacials que pateixen els efectes d'uns raigs còsmics i adquireixen poders especials que els seran molt útils per enfrontar-se al **Doctor Doom**, un vell col·lega. El més curiós d'aquesta pel·lícula és que, si t'abstrens que no brilla en absoluta-ment res i que està molt mal rodada, a la pràctica és una **digna adaptació** del còmic en què es basa. Es respecta la personalitat de cada personatge, els seus poders són els mateixos que els de les vinyetes i **els uniformes estan més aconseguits** que els de la versió de 2015. I, per descomptat, hi ha el factor simpatia: és impossible **no passar-s'ho bé** mirant-la quan saps en quines condicions es va fer, i més tenint en compte que les adaptacions posteriors no eren precisament un paradigma de qualitat. Entre la multitud d'anècdotes d'aquesta pel·lícula maleïda hi ha que **Marvel va arribar a negar-ne l'existència**; després, en aparèixer un tràiler, va assegurar que era el projecte d'un pilot d'una sèrie televisiva, i, finalment, quan es va filtrar a la xarxa, s'hi va referir per primera vegada com a film acabat.

Als anys noranta, Marvel tampoc va tenir sort a la televisió. El primer intent de sèrie que estrena durant aquesta dècada suposa la **primera versió en imatge real** de l'univers X-Men i també el primer producte que en fa la **Fox**, que va adquirir els drets dels personatges i va ser la responsable de la popular saga de pel·lícules posterior. **Generation X**, que data del 1996, és el **pilot d'una sèrie** que no es va arribar a rodar i que segueix les aventures d'un grup de joves metahumans que estudien en un centre per a alumnes amb **habilitats especials**. Els protagonistes hauran d'aprendre a controlar els seus poders i a treballar en equip per rescatar un company de les urpes d'un científic que ha après a entrar en els somnis de les persones. Profundament influït per les **sèries juvenils** ambientades en instituts, que

tenien molt d'èxit a la televisió d'aquell moment, aquest telefilm té gràcia en la mesura que introdueix personatges dels còmics, com **Emma Frost**, i que és la primera vegada que algú s'atreveix a abordar aquest imaginari, però en termes generals no acaba de convèncer perquè les dinàmiques entre els protagonistes estan plenes de tòpics i **els efectes visuals** no són precisament per emmarcar. El millor és un insòlit repartiment, encapçalat per **Matt Frewer**, icona televisiva per haver estat la inspiració del presentador virtual **Max Headroom**, i **Jeremy Ratchford**, que interpreta **Banshee** i va posar veu al mateix personatge a la sèrie animada dels X-Men dels noranta. També hi destaquen algunes **espurnes de creativitat** pròpies del director **Jack Sholder**, autor de pel·lícules de culte com *Alone in*

the Dark o *Hidden*, tot i que poca cosa podia fer a *Generation X* per redimir un guió que mai fa justícia al material de què parteix.

Un altre **telefilm** de la mateixa dècada que adapta un còmic de Marvel és **Nick Fury: Agent of S.H.I.E.L.D.**, emès el 1998. En realitat era un globus sonda per si l'audiència responia bé i això permetia vendre una possible sèrie, però **no va atraure prou** espectadors per aconseguir-ho. Ha passat a la posteritat per un sol motiu: resulta que l'encarregat de donar vida al protagonista és ni més ni menys que **David Hasselhoff**, de qui s'ha de dir que, amb totes les seves **evidents limitacions**, s'ho pren amb prou seriositat. El problema no és tant ell com uns **diàlegs nefastos**, per més que la història sigui, en el fons, molt pròpia dels còmics. Aquí Nick Fury viu retirat i allunyat del camp de batalla després del final de la **Guerra Freda**, però es veu obligat a tornar a l'acció quan la filla del **Baró Wolfgang von Strucker**, antic líder d'**Hydra**, amenaça amb alliberar un virus mortal als Estats Units. Fury, conegut per ser un home expeditiu i de poques paraules, haurà de comandar un equip a contrarellotge per desbaratar els plans dels seus vells enemics. A més d'introduir uns quants **personatges molt significatius** de les files de S.H.I.E.L.D. (hi apareix, per exemple, **Alexander Pierce**, el paper que acabaria interpretant **Robert Redford** a *Captain America: The Winter Soldier*), el telefilm també ha quedat en el record dels fans per haver estat la primera contribució del guionista i director **David S. Goyer** a l'univers de Marvel. Poc temps després, va ser el **gran ins-**

tigador de la saga dedicada a **Blade** i va ser autor de la història de **Ghost Rider: Spirit of Vengeance**. Tampoc va ser l'última col·laboració amb Marvel del mateix Hasselhoff, que dues dècades després faria una **delirant aparició** especial a *Guardians of the Galaxy Vol. 2*.

Tornant a l'**univers X-Men**, el canvi de mil·lenni va arribar amb una producció televisiva de Marvel que va acabar sent més notícia pels problemes que li va portar amb la Fox que no per la seva qualitat. *Mutant-X* es va emetre entre els anys 2001 i 2004, i era una mena de **relectura** dels famosos mutants a partir de les aventures d'un equip amb habilitats especials que, reunits pel genetista que els ha creat, es dediquen a buscar els supervivents d'un experiment secret del govern nord-americà. Tots ells tenen poders, però no tots pretenen fer-ne un bon ús, i els protagonistes es dediquen a localitzar-los mentre van descobrint noves revelacions sobre les seves pròpies mutacions. El seu antagonista és **Mason Eckhart**, que també va participar en el projecte i pretén servir-se de les habilitats dels mutants. Les **evidents coincidències** entre aquest equip de superherois i els **X-Men** va fer que la Fox, que just acabava d'estrenar la seva primera adaptació cinematogràfica sobre els personatges, **denunciés Marvel** per haver incomplert el seu acord. La Fox es va sortir amb la seva i Marvel va haver de fer uns quants canvis a la trama, especialment en aquells detalls que presentaven certs **paral·lelismes** amb la pel·lícula *X-Men*, i fins i tot va haver de **canviar el logotip** de la sèrie, traient a la lletra **X** la seva importància inicial. Més enllà dels seus problemes legals, *Mutant-X* és una sèrie **força efectiva** que enganxa pels embolics sentimentals dels protagonistes, unes trames que treballen bé les seves incursions a la **ciència-ficció** i un embolcall tècnic superior al de les anteriors sèries basades en l'univers de Marvel. Va gaudir d'una **certa popula-**

ritat al seu dia, com demostra el fet que durés tres temporades i comptés amb un total de seixanta-sis episodis. El seu creador, **Avi Arad**, ha estat posteriorment un dels **productors habituals** de les adaptacions cinematogràfiques de Marvel, com les **sagues de Spider-Man** i **les dues primeres pel·lícules** de l'UCM, *Iron Man* i *The Incredible Hulk*.

Aquest recull del **preunivers Marvel** també ha d'incloure **la darrera sèrie B** basada en els seus còmics que va aconseguir fer-se un forat a les sales del cinema. Estrenada l'any 2005, *Man-Thing* va arribar quan **ningú l'esperava**, uns pocs anys abans de l'inici de l'UCM, i va mostrar-se absolutament incapaç de treure profit del còmic que adapta. És segurament **el projecte més fallit** de tots els que ha estrenat la companyia. I sorprèn molt, perquè ja compta amb **part de l'equip** de la majoria dels seus èxits: els productors són **Kevin Feige**, actual president de Marvel Studios, **Avi Arad** i **Stan Lee**, que hi fa un breu cameo com a persona desapareguda. Se la podria redimir amb el fet que, al capdavall, és una producció de baix pressupost sobre un personatge que no té una gran popularitat, però és que **punxa en tots els fronts**, des d'un guió que **no sap crear cap tensió** fins a unes atmosferes que demanen a crits uns aires de misteri que no troba mai. La història gira al voltant d'un xèrif que arriba al poble de Bywater per substituir el seu predecessor, desaparegut en estranyes circumstàncies. Aviat s'adona que hi ha quaranta-set persones més que s'han esfumat a la zona del pantà, considerada sagrada segons una antiga llegenda índia. Amb l'ajuda d'una

mestra local que protesta per l'explotació de l'àrea, descobreix que està protegida per una **misteriosa criatura** que s'alimenta de les pors alienes. Dirigida per **Brett Leonard**, que a principis dels noranta va guanyar-se un cert culte gràcies a la pel·lícula *The Lawnmower Man*, **Man-Thing** té un problema molt seriós de ritme i es nota que la van potinejar massa a la sala de muntatge. L'únic realment destacable del film és

que va suposar el debut cinematogràfic de l'actriu **Rachael Taylor**, que anys després es convertiria en la **Hellcat** de la sèrie de Netflix **Jessica Jones**. Marvel va reparar el seu deute amb Man-Thing el 2022, quan el va fer aparèixer, en una **versió infinitament més aconseguida**, a l'especial de la plataforma Disney+ **Werewolf by Night**.

